

Özel Okul Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Özel Okul Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28802>

Özet

Özel Okul Tutum Ölçeği, Kandemir (2015) tarafından devlet okulu öğretmenlerinin özel okullara yönelik **tutumlar** sistematik bir şekilde değerlendirilmesini amaçlayan geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle öğretmenlerin özel okullarda sunduğu akademik gelişim, kariyer fırsatları, prestij, maaş memnuniyeti ve sosyal imkanlar gibi çeşitli boyutlara ilişkin algıları ve duygusal tepkilerini ölçmeyi hedefler. Geliştirme sürecinde **faktör analizi** gibi istatistiksel yöntemler kullanılarak ölçeğin yapısal **geçerliliği** incelenmiştir. Ölçek, devlet okulu öğretmenlerinin özel okullara karşı sergilediği olumlu veya olumsuz **tutumlar** belirlemede standart bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Özel okul, tutum, öğretmen tutumu, psikolojik ölçek, faktör analizi, geçerlik, eğitim psikolojisi, öğretmen algısı.

Yazarlar

Yasemin Kandemir

Amaç

Özel Okul Tutum Ölçeği'nin temel amacı, devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin özel okullara karşı geliştirdikleri **tutumlar** nesnel ve kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktır. Ölçek, öğretmenlerin özel okullarda sunduğu mesleki imkanlar, çalışma koşulları, prestij algısı, maaş beklentileri ve genel memnuniyet düzeyleri gibi faktörler hakkındaki düşüncelerini ve inançlarını ölçmeyi hedefler. Bu sayede, öğretmenlerin özel okullara geçiş motivasyonları veya devlet okullarında kalma tercihleri üzerinde etkili olan psikolojik ve sosyal dinamikler hakkında değerli bilgiler elde edilmesi amaçlanmıştır.

Ölçek, eğitim politikası yapıcılarına, okul yöneticilerine ve araştırmacılara, öğretmenlerin kariyer tercihlerini ve özel okullara yönelik algılarını daha iyi anlamaları için bir çerçeve sunar. Özellikle öğretmenlerin kariyer gelişimine, mesleki tatminine ve eğitim sistemindeki değişimlere adaptasyonuna yönelik çalışmalar için bir temel oluşturabilir.

Yapı

Ölçek, öğretmenlerin özel okullara yönelik **tutumlar** oluşturan çeşitli bilişsel, duygusal ve davranışsal bileşenleri ölçmeyi hedefleyen bir yapıya sahiptir. Bu **tutum** yapısı, öğretmenlerin özel okullarda akademik destek, kariyer fırsatları, mesleki prestij, maaş ve sosyal imkanlar gibi yönlerine ilişkin algılarını kapsar. Ölçek maddeleri, bu farklı boyutları yansıtacak

şekilde tasarlanmıştır.

Ölçeğin ölçtüğü **psikolojik yapı**, öğretmenlerin özel okulları ne denli cazip, avantajlı veya dezavantajlı gördükleri yönündeki genel eğilimlerini ifade eder. Bu, aynı zamanda öğretmenlerin özel okullarda çalışmaya yönelik potansiyel ilgilerini veya isteksizliklerini de yansıtır.

Geçerlik

Ölçeğin **geçerlik** çalışmaları, maddeler arası ilişkilerin ve yapısal bütünlüğün belirlenmesi amacıyla titizlikle yürütülmüştür. Bu süreçte, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü değerlendirmek için çeşitli **istatistiksel analizler** kullanılmıştır.

Öncelikle, maddeler arasındaki gruplamalar ve ölçeğin boyutları ortaya çıkarmak amacıyla **faktör analizi** uygulanmıştır. **Faktör analizi** öncesinde, örneklem yeterliliğini değerlendirmek için **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** örneklem yeterliliği testi ve verilerin faktör analizi için uygunluğunu kontrol etmek amacıyla **Bartlett's küresellik testi** gerçekleştirilmiştir. Bu testlerin ardından, ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığını belirlemek için **temel bileşenler analizi** yapılmış ve faktörlerin yorumlanabilirliğini artırmak amacıyla **dik döndürme (varimax rotation)** işlemleri uygulanmıştır. Bu yöntemler, ölçeğin yapı **geçerliliğini** destekleyen kanıtlar sunmuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik bilgilerine ilişkin detaylar, sağlanan kaynak içerikte açıkça belirtilmemiştir. Genellikle psikometrik ölçeklerin geliştirme sürecinde iç tutarlılık (Cronbach Alfa), test-tekrar test güvenilirliği veya edeğer formlar güvenilirliği gibi yöntemler kullanılarak güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Ancak **Özel Okul Tutum Ölçeği** için bu bilgilere ulaşılamamıştır.

Faktör Analizi

Özel Okul Tutum Ölçeği'nin yapısal özelliklerini belirlemek amacıyla **faktör analizi** kullanılmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin altında yatan temel boyutlar veya faktörleri keşfetmeyi hedeflemiştir. **Faktör analizi** sürecinde, verinin faktör çökümü için uygunluğunu değerlendirmek üzere iki önemli test yapılmıştır:

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Yeterliliği Testi: Bu test, verinin faktör analizi için ne kadar uygun olduğunu, yani maddeler arasındaki kısmi korelasyonların ne kadar küçük olduğunu gösterir. Yüksek KMO değerleri, faktör analizi için daha uygun bir veri setine işaret eder.

Bartlett's Küresellik Testi: Bu test, maddeler arasındaki korelasyon matrisinin birim matris olup olmadığını test eder. Anlamlı bir sonuç ($p < .05$), maddeler arasında faktör analizi için yeterli düzeyde korelasyon olduğunu ve faktörlerin çökülabileceğini gösterir.

Bu ön testlerin ardından, ölçek maddelerinin hangi faktörler altında gruplandırılmaları belirlemek için **temel bileşenler analizi** (Principal Components Analysis - PCA) yapılmıştır. **Temel bileşenler analizi**, varyansın büyük bir kısmını açıklayan bileşenleri belirleyerek veri setinin boyutunu azaltmaya yardımcı olur. Son olarak, elde edilen faktörlerin daha net ve yorumlanabilir hale getirilmesi için **dik döndürme (varimax rotation)** işlemi uygulanmıştır. Varimax döndürmesi, her bir maddenin yalnızca bir faktörde yüksek yük vermesini sağlayarak faktör yapısını basitleştirir ve yorumlamayı kolaylaştırır.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Biçim: Ölçek, 3, 5 ve 7'li dereceleme örneklerinin belirtilmesiyle **Likert tipi** bir derecelendirme formatına sahip olduğu düşünülmektedir. Katılımcılar, her maddeye belirli bir derecede katılım veya katılmama düzeylerini belirtirler.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Devlet okulu öğretmenleri

Yaş Grubu: Yetişkinler (öğretmenlik mesleğini icra edenler)

Popülasyon Detayları: Ölçek, Yüksek Lisans tezi kapsamında İstanbul'daki devlet okullarında görev yapan öğretmenler üzerinde uygulanmıştır. Çalışmanın hedef kitle, özel okullara yönelik belirli algı ve tutumlara sahip olabilecek öğretmenlerdir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim yöntemiyle uygulanan bir anket veya ölçek formatındadır. Katılımcılar, her bir maddeye kendi algı ve tutumlarına göre yanıt verirler.

Anahtar Kelimeler

Eğitim, öğretmen, özel okul, tutum ölçeği, psikometri, faktör analizi, geçerlik, istatistiksel analiz, yüksek lisans tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

İlgili Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değil.

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, ücretlendirme politikaları veya telif hakları hakkında kaynak içerikte bilgi bulunmamaktadır. Genellikle **Yüksek Lisans tezleri** kapsamında geliştirilen ölçekler, akademik araştırmalar için genellikle açık erişimli olabilir; ancak ticari kullanımlar için yazarla iletişime geçilmesi gerekebilir. Ölçeğin geliştirildiği yıl, Yasemin Kandemir'in tezinin tamamlandığı **2015** yılıdır.

Referanslar

Kandemir, Y. (2015). Devlet okulu öğretmenlerinin özel okullara ilişkin tutumlarının incelenmesi (Yüksek Lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [ozel-okul-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Özel Okul Tutum Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

1. Özel okullar akademik gelişimi destekleyicilik açısından daha avantajlıdır.
2. Özel okullar çalışanlarına daha cazip kariyer fırsatları sunmaktadır.
3. Mesleğimi layıkıyla yerine getirebilmem için en doğru yerler özel okullardır.
4. Özel okulda çalışmak daha prestijli.
5. Özel okulda öğretmenlik yaptığım için gururlanırım.
6. Özel okulda öğretmenlik yapmak beni meslekten soğutur.
7. Özel okullarda öğretmen maaşları oldukça tatmin edicidir.
8. Özel okulda çalışmanın hata olduğunu düşünüyorum.
9. Özel okulların sosyal imkânları bana cazip geliyor.
10. Devlet okulu öğretmenlerinin çalışırken özel okullardaki öğretmenlerden daha mutlu olduklarına inanırım.